

ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ
ΑΓΡΟΤΩΝ

Α. ΙΣΤΟΡΙΚΟ

Β. ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ

Γ. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Πρώτη Πρόταση

Δεύτερη Εναλλακτική - πρόταση

Δ. ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΙΚΗ ΠΑΡΟΧΗ
ΑΝΑΣΦΑΛΙΣΤΩΝ

ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΑΓΡΟΤΩΝ

Ι Σ Τ Ο Ρ Ι Κ Ο .

Βασική εξέλιξη των αρχών της δεκαετίας του 60, στον τομέα κοινωνικής προστασίας στην Ελλάδα, αποτελεί η συνταξιοδοτική κάλυψη των Αγροτών.

Παρότι, από την εποχή που καταρτίζονταν μελέτες για την δημιουργία ενός Οργανισμού που θα κάλυπτε το σύνολο των εργαζομένων και που κατέληξε στη δημιουργία του Ιδρύματος Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Ι.Κ.Α) είχε τεθεί έντονα το θέμα της επεκτάσεως των Κοινωνικών Ασφαλίσεων στο αγροτικό πληθυσμό, οι δυσκολίες που απέρρεαν, φυσιολογικά από την ίδια τη σύνθεση του πληθυσμού όπως και από την γεωγραφική και οικονομική διάρθρωση της χώρας, πρόβαλλαν ως ανασχετικοί παράγοντες που καθιστούσαν προβληματική την ένταξη των αγροτών στο θεσμό των Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Ο αγροτικός πληθυσμός της χώρας, ενόψη της όλης δομής της αγροτικής οικονομίας, με τις μέσης και μικρής έκτασης καλλιέργειας και του ελάχιστου ποσοστού μισθωτής εργασίας δεν συγκέντρωνε τις προϋποθέσεις καλύψεώς του από σύστημα κοινωνικής ασφάλισης κλασσικού τύπου.

Παρά το χαμηλό εισοδηματικό του επίπεδο αφού το 80% των αγροτών είχε εισόδημα αισθητά κατώτερο από το αντίστοιχο του ανειδίκευτου εργάτη των πόλεων οι αγρότες είχαν μείνει ακάλυπτοι συνταξιοδοτικά για όλους τους κινδύνους.

Το Δεκέμβριο του 1955 ψηφίστηκε ο ν. 3487/1955 " Περὶ Κοινωνικής Ασφαλίσεως των Αγροτών" που έθεσε τις βάσεις της παροχής υγειονομικής περίθαλψης στον πληθυσμό της υπαίθρου.

Αμέσως μετά την ψήφιση του ανωτέρω νόμου τέθηκε το θέμα της διευρύνσεως της ασφαλιστικής κάλυψης των αγροτών ώστε να καλυφθούν και συνταξιοδοτικά.

Η άσκηση τολμηρότερης κοινωνικής πολιτικής δεν ήταν επιβεβλημένη μόνο από λόγους ηθικούς απέναντι στην πολυαριθμότερη, την πλέον ταλαιπωρημένη (για την εποχή εκείνη) και λιγότερο ομολογουμένως, πειστική στις διεκδικήσεις της μερίδα του πληθυσμού

Επεβάλετο και από λόγους καθαρά οικονομικούς. Και οι λόγοι αυτοί επέβαλαν την άμεση, εάν ήταν δυνατόν, ελάττωση της διαφοράς που τότε εμφάνιζε το αγροτικό εισόδημα σε σχέση με το αστικό.

Για την υλοποίηση των ανωτέρω, με την 86711/22-12-58 απόφαση ανατέθη σε επιτροπή από ειδικούς να μελετήσουν το θέμα και παράλληλα κλήθηκε για τον ίδιο σκοπό ο Γερμανός εμπειρογνώμονας Δόκτορας JOHNNES KROHN. Έτσι τον Νοέμβριο του 1960 κατετέθη στη Βουλή σχέδιο Νόμου το οποίο μετά εξάμηνο ψηφίστηκε ως νόμος 4169/61 " Περὶ Γεωργικῶν Κοινωνικῶν Ασφαλίσεων" και με τον οποίο καθιερώθηκε η κάλυψη των κυρίων ασφαλιστικῶν κινδύνων με χαμηλού, ὅμως, ὕψους παροχές.

Με τη ρύθμιση αυτή εξασφαλίστηκε η χορήγηση στον αγροτικό πληθυσμό, χωρίς ασφαλιστικές εισφορές, παροχῶν χαμηλού ὕψους, οι οποίες ἀπέχον πολὺ ἀπὸ τη διασφάλιση ελαχίστου ὀρίου εισοδήματος. Οικονομικά, θεμελιώθηκε στη μεταφορά πόρων, κυρίως ἀπὸ τον αστικό πληθυσμό με ειδική ἄμεση και ἔμμεση φορολογία, ενώ για το χαμηλό ὕψος προβλήθηκε το ἐπιχείρημα ὅτι ἀποτελεῖ συμπλήρωμα του αγροτικού εισοδήματος το οποίο δεν ἐκμηδενίζεται με την επαλήθευση των ασφαλιστικῶν κινδύνων.

Η αναμφισβήτητα θετική αυτή ρύθμιση για την εποχή της, ἐξακολουθεῖ μετὰ 35 χρόνια να λειτουργεῖ πάντα στο πλαίσιο της ἴδιας φιλοσοφίας, παρὰ το γεγονός ὅτι τα οικονομικά και κοινωνικά δεδομένα ἔχουν ριζικά τροποποιηθεῖ. Σημαντικὴ μεταβολή, μόνον μὲν μπορεί να θεωρηθεῖ ἡ καθιέρωση του δικαιώματος της ἀγρότισσας για αὐτοτελή σύνταξη. (ν. 1287/82).

Τα ἔσοδα του, κατὰ το μεγαλύτερο ποσοστὸ ἀντλούνται ἀπὸ πηγές, ἐκτὸς του τομέα της γεωργίας και μάλιστα σε βάρος των λοιπῶν μη αγροτικῶν κατηγοριῶν του οικονομικά ενεργοῦ πληθυσμοῦ, καθώς και ἀπὸ ἐπιχορηγήσεις ἀπὸ τον Κρατικὸ Προϋπολογισμό.

Η ευνοϊκὴ αυτή μεταχείριση των Ἑλλήνων Ἀγροτῶν ἦταν δικαιολογημένη ἀπὸ τη μικρότερη συμμετοχή τους στο Ἐθνικὸ Εἰσόδημα και την ἐπιβαλλόμενη για το λόγο αὐτὸ δικαιότερη ἀναδιανομή του με εισοδηματικές μεταφορές ἀπὸ τα αστικά κέντρα προς την ὑπαίθρο.

Η συμμετοχή των ἰδιῶν των ασφαλισμένων κατὰ το πρῶτο ἔτος της πλήρους λειτουργίας του Ὄργανισμοῦ (1963) ἀνήλθε σε ποσοστὸ 31,5% ἐπὶ του συνόλου των ἐσόδων.

Αργότερα παρά την συνεχή βελτίωση της οικονομικής θέσεως των Αγροτών, η αναλογία αυτή της συμμετοχής τους στα βάρη της ασφάλισης μειώθηκε στο 17%, και στη συνέχεια καταργήθηκε η άμεση ασφαλιστική εισφορά τους, πράγμα που δημιούργησε χρηματοδοτικές αλλά κυρίως οργανωτικές φύσεως προβλήματα γιατί διεκόπη ο σύνδεσμος του ασφαλισμένου προς τον φορέα του.

Ετσι ξεκίνησε ο Ο.Γ.Α κατά το 1963 που ήταν το πρώτο πλήρες έτος της λειτουργίας του. Το χαμηλό ύψος της παροχής εξακολουθεί να χαρακτηρίζει ακόμη και σήμερα τις συντάξεις των αγροτών ώστε η παρεχόμενη προστασία να χαρακτηρίζεται υποτυπώδης.

Παρά το υποτυπώδες όμως της προστασίας και παρά τις μεγάλες οικονομικές επιβαρύνσεις που συνεπάγεται η συνολική ασφαλιστική κάλυψη του αγροτικού πληθυσμού εφόσον σήμερα το σύνολο των δαπανών του Ο.Γ.Α καλύπτεται από τον Κρατικό προϋπολογισμό με επιχορηγήσεις, δεν έγινε μέχρι τώρα σχεδιασμός ή προσπάθεια μεταβολής του συστήματος και προσαρμογής του στα σύγχρονα δεδομένα.

Οι τρεις τελευταίοι ασφαλιστικοί νόμοι (ν.1902/90, ν.1976/91, ν.2084/92) δεν ασχολήθηκαν καθόλου με τον χώρο των Γεωργικών Ασφαλίσεων.

Αντικείμενο νομοθετικών επεμβάσεων και μεγάλων κοινωνικών συγκρούσεων απετέλεσαν οι ρυθμίσεις στο χώρο των ειδικών Ταμείων που καλύπτουν ασφαλιστικά 77.620 εργαζομένους, 47.273 μόνον συνταξιούχους με σύνολο δαπανών 147 περίπου δισ. δρχ από τα οποία κρατική επιχορήγηση 14,4 δισ. δρχ.στοιχεία προϋπολογισμού 1995.

Ενώ ο ΟΓΑ με 1.161.000 ασφαλισμένους στο κλάδο σύνταξης και 2.469.000 άμεσα και έμμεσα στο κλάδο ασθένειας και 783.000 περίπου συνταξιούχους με σύνολο δαπανών 456 περίπου δισ. από τα οποία 410 δισ. επιχορηγήσεις του Κρατικού Προϋπολογισμού ήτοι γενικό ποσοστό επιχορηγήσεων (και Κοινωνικών πόρων) 99,65% επί των συνολικών εσόδων,στοιχεία προϋπολογισμού 1995 , δεν απετέλεσε καν αντικείμενο μελέτης και προβληματισμού της τότε επιτροπής που είχε συσταθεί για την μελέτη του ασφαλιστικού προβλήματος και βεβαίως ούτε αντικείμενο ρυθμίσεων των τελευταίων ασφαλιστικών νόμων που επεχείρησαν να επιλύσουν την οικονομική κρίση του ασφαλιστικού συστήματος.

Θετική παρέμβαση αποτέλεσε ο ν. 1745/87 ο οποίος καθιέρωσε τον θεσμό της πρόσθετης ασφάλισης των Αγροτών. Ο νέος θεσμός καθιερώνοντας παράλληλα με τον ισχύοντα θεσμό βασικής σύνταξης, ένα δεύτερο επίπεδο προστασίας με την ανταποδοτική σύνταξη χαιρετίστηκε σαν ένα ιδιαίτερο θετικό γεγονός για το μέλλον της ασφάλισης του αγροτικού πληθυσμού και καλλιέργησε πολλές προσδοκίες.

B. ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ

Όπως αναφέρθηκε ο ΟΓΑ χορηγεί τις οιασδήποτε φύσεως παροχές του (πλην των παροχών του κλάδου πρόσθετης ασφάλισης) χωρίς να καταβάλλονται εισφορές, αποτελεί ως εκ τούτου, ένα "suis generis" ασφαλιστικό οργανισμό στον οποίο παρουσιάζονται κατά ένα τρόπο τα χαρακτηριστικά και τα πλεονεκτήματα της ασφάλισης τύπου "Beveridge" δηλ.

1) το ενιαίο της ασφάλισης χωρίς διαφοροποιήσεις κλάσεων,

2) το ενιαίο της παροχής η οποία αντιστοιχεί σ' ένα ορισμένο ποσό και η οποία δεν συνδέεται με την απώλεια ή μείωση του εισοδήματος των Αγροτών, δεν έχει δηλ. αναπληρωματικό αλλά συμπληρωματικό χαρακτήρα (όπως είναι ήδη γνωστό προκειμένου να συνταξιοδοτηθούν οι αγρότες δεν απαιτείται διακοπή της ενεργού ασφαλιστικής σχέσης δηλ. οι αγρότες και μετά την συνταξιοδότησή τους εξακολουθούν να καλλιεργούν και να εισπράττουν ή να εισπράττουν απλά, εισοδήματα από την αγροτική τους περιουσία),

3) το μικρό διοικητικό κόστος του συστήματος αυτού λόγω απλότητας των διαδικασιών που προβλέπονται και του μικρού αριθμού υπαλλήλων που απαιτούνται για την διεκπεραίωση των υποθέσεων και

4) την ευκολότερη εφαρμογή της πληροφορικής λόγω του απλού συστήματος ασφάλισης, ελλείπει, ασφαλιστικών κλάσεων υπολογισμού και καταβολής ασφαλιστικών εισφορών, υπολογισμού διαφορετικών συντάξεων και όσων άλλων προβλημάτων δημιουργεί ένα ασφαλιστικό σύστημα περισσότερο πολύπλοκο εξειδικευμένο και λεπτομερειακό.

Παρουσιάζει όμως και τα μειονεκτήματα του συστήματος Beveridge και κυρίως λόγω του ενιαίου

ποσού συνταξιοδότησης και ελλείψεως εισφορών το πολύ μικρό καταβαλλόμενο ποσό σύνταξης (σήμερα 25.000 δρχ. περίπου) για όλους ανεξαιρέτως τους ασφαλισμένους του ΟΓΑ χωρίς διαβαθμίσεις, ποσό προστασίας, το οποίο δεν κρίνεται κοινωνικά ανεκτό.

Το σημαντικότερο όμως πρόβλημα κατά την άποψή μας για το σύστημα του ΟΓΑ αποτελεί το ενιαίο ποσό σύνταξης που χορηγεί. Ενιαίο ποσό που δημιουργεί την αίσθηση μιας ισότητας, εμπεριέχει όμως την μεγαλύτερη ανισότητα.

Και δημιουργεί την αίσθηση μιας κατ'αρχήν εμφανιζόμενης "δικαιοσύνης" που περιέχει την την μεγαλύτερη "αδικία".

Ανισότητα και αδικία τόσο ως προς τους (ιδίους τους) απασχολούμενους στον αγροτικό τομέα και αγροτική παραγωγή (εσωτερική σχέση, ασφαλισμένων στον Οργανισμό) όσο και προς εργαζόμενους σ'άλλους τομείς της ελληνικής κοινωνίας (εξωτερική σχέση) και κυρίως εργαζόμενους οι οποίοι μέσω των φόρων που καταβάλλουν, επιχορηγούν ουσιαστικά, με σημαντικά ποσά, μέσω του κρατικού προϋπολογισμού, τον ΟΓΑ.

Και θα λέγαμε ότι η ισότητα αυτή με την μορφή που παρουσιάζεται στο σύστημα ασφαλίσεως του αγροτικού πληθυσμού, αντιστρατεύεται την αρχή της ισότητας που καθιερώνει το Σύνταγμά μας στο άρθρο 4 παρ. 1. Γιατί η Συνταγματική επιταγή καθιερώνει την αναλογική ισότητα δηλ. την ισότητα την σχετική με τις πράγματι διαμορφούμενες καταστάσεις, την ισότητα σ'όλους όσους τελούν κάτω από τις ίδιες συνθήκες και όμοιες καταστάσεις.

Όμως, όλοι οι απασχολούμενοι στον αγροτικό τομέα δεν τελούν υπό τις ίδιες επαγγελματικές συνθήκες ούτε υφίσταται ταυτότητα επαγγελματικών συνθηκών.

Υπάρχουν οι αγρότες των ορεινών και άγονων περιοχών με μικρό κλήρο και πενιχρά εισοδήματα και οι αγρότες των εύφορων περιοχών με μεγάλο κλήρο και υψηλά ετήσια εισοδήματα. Όλοι ανεξαιρέτως μικροί αγρότες και μεγαλοαγρότες δικαιούνται το αυτό ποσό

σύνταξης χωρίς να έχουν καταβάλλει ουδέποτε ασφαλιστικές εισφορές ενώ συγχρόνως εισπράττουν όλα τα εισοδήματα που είχαν και πριν την συνταξιοδότησή τους, και έτσι δεν λειτουργεί η αρχή της αλληλεγγύης μέσα στον ίδιο τον Οργανισμό, αρχή στην οποία στηρίζεται ουσιαστικά το ασφαλιστικό μας σύστημα και η οποία κατ'εξοχή, διέπει τους άλλους ασφαλιστικούς φορείς.

Με βάση όμως την αρχή της κοινωνικής αλληλεγγύης και της κοινωνικής συνοχής το κοινωνικό σύνολο καταβάλλει τ'απαιτούμενα ποσά υπερ του ΟΓΑ. Ενώ αντιθέτως, το εύπορο τμήμα της αγροτικής τάξης δεν συνεισφέρει κατά το άρθρο 4 παρ. 5 του Συντάγματος, ανάλογα με τις δυνατότητές του στα δημόσια βάρη (φόρους). Ετσι και το Κράτος ουσιαστικά παραλείπει οφειλομένη ενέργεια να αξιώσει, κατά την συνταγματική επιταγή του άρθρου 25 παρ. 4 από τους αγρότες, εκείνο που απ'όλους τους πολίτες του αξιώνει: την εκπλήρωση δηλ. του χρέους, της κοινωνικής και Εθνικής αλληλεγγύης.

Κατόπιν των ανωτέρω, θα πρέπει το όλο σύστημα του ΟΓΑ να αναθεωρηθεί κάτω από το πρίσμα των νέων οικονομικών και κοινωνικών εξελίξεων στη χώρα μας, στον ευρύτερο Ευρωπαϊκό χώρο κάτω από ένα πρίσμα δικαιότερης κατανομής βαρών για καλλίτερη ασφαλιστική προστασία.

Το "εγχείρημα" επιχειρήθηκε ήδη δειλά με τον ν. 1745/87 και έχουμε την άποψη, ότι και μετά την παρέλευση πενταετίας που και ο νόμος είχε προβλέψει σαν μεταβατικής περιόδου είναι καιρός να επανεξετάσουμε το όλο πρόβλημα της ασφάλισης των Αγροτών κάτω από την επίδραση του νέου θεσμού.

Για πρώτη φορά (μετά τον αρχικό νόμο 4169/61 στον οποίο είχε προβλεφθεί καταβολή ασφαλιστικών εισφορών αλλά καταργήθη δυστυχώς αμέσως με το ν.δ. 4575/66 από 1-1-64) προβλέπεται καταβολή ασφαλιστρού σε ειδικό κλάδο του ΟΓΑ ο οποίος είχε ως σκοπό να παράσχει συμπληρωματική συνταξιοδοτική προστασία στους αγρότες με αντικαταβολή εισφορών.

Ο νέος κλάδος ονομάστηκε "Πρόσθετος" και η ασφάλιση που παρέχει θεωρήθηκε συμπληρωματική με τη μορφή της Επικουρικής σύνταξης.

Ετσι έχουμε το πρώτο "παράδοξο", να θεωρείται κλάδος πρόσθετης ασφάλισης, Επικουρικής ο κλάδος στον οποίο καταβάλλονται ατομικές εισφορές και εκεί που δεν προβλέπεται καταβολή εισφορών αλλά λειτουργεί σαν προνοιακής μορφής να θεωρείται κλάδος κύριας σύνταξης.

Και εννοούμε "παράδοξο" γιατί παρουσιάζεται το φαινόμενο επί διαδοχικής ασφαλίσεως να μην συνυπολογίζονται τα χρονικά διαστήματα των φορέων κύριας ασφάλισης με τον ΟΓΑ αλλά των φορέων επικουρικής, με τον κλάδο πρόσθετης ασφάλισης των Αγροτών.

Παρουσιάζεται επίσης το "αντιδεοντολογικό" οι παροχές ασθένειας να είναι συνδεδεμένες όχι με τον κλάδο εκείνο που καταβάλλονται εισφορές αλλά με το προνοιακό.

Και το βασικώτερο τρωτό σημείο του θεσμού κατά την γνώμη μας είναι, το ότι, το "υποχρεωτικό και αυτοδίκαιο της υπαγωγής" στην ασφάλιση του θεσμού που προβλέπεται με το αρ. 2 παρ. 1 ν. 1745/87 αυτοαναιρείται. Διότι δεν προβλέπεται στην συνέχεια καμία συνέπεια από την μη καταβολή των ασφαλιστικών εισφορών, για την είσπραξη των οποίων δεν υφίστανται διατάξεις αναγκαστικής είσπραξης.

Επομένως το ότι οι απασχολούμενοι στον αγροτικό τομέα, ανεξαρτήτως εισοδημάτων, είτε καταβάλλουν ασφαλιστικές εισφορές είτε όχι στο νέο Κλάδο, εξακολουθούν να παίρνουν την σύνταξη που σήμερα χορηγεί ο ΟΓΑ (με την συμπλήρωση των προϋποθέσεων βεβαίως της ηλικίας 65 ετών και της 25/τους απασχόλησης στον αγροτικό τομέα) και εξακολουθούν να καλύπτονται για παροχές ασθένειας σε συνδυασμό ότι και μετά την συνταξιοδότησή τους εξακολουθούν να ασχολούνται με το επάγγελμά τους και να εισπράττουν τα οιασδήποτε φύσεως έσοδα χωρίς ποτέ να καταβάλουν το οιοδήποτε ποσό, συντελεί στο ν'αποφεύγουν την ασφάλιση τους στον εν λόγω κλάδο.

Και το φαινόμενο αυτό θα επιδεινώνεται εάν λάβουμε υπόψη επιπλέον και τις πρόσθετες αδυναμίες, ή κενά του θεσμού δηλ.

1) το ότι δεν προβλέπεται αναπροσαρμογή της σύνταξης η οποία μένει αμετάβλητη.

2) το ότι δεν προσδιορίζεται το ποσό που θα καταβάλλεται επί εργατικού ατυχήματος

3) το ότι, όπως προαναφέραμε, δεν εφαρμόζεται ο θεσμός της διαδοχικής ασφάλισης, πρόβλημα το οποίο αρχίζει να απασχολεί τους υπο συνταξιοδότηση αγρότες που έχουν χρόνο ασφάλισης κυρίως στο ΙΚΑ.

Επι πλέον θα πρέπει να επισημάνουμε ότι παρόλες τις ανωτέρω εκτειθέμενες αδυναμίες του Κλάδου πρόσθετης ασφάλισης και τα κενά ασφαλιστικής κάλυψης τα χαμηλά και μη αναπροσαρμοζόμενα ποσά σύνταξης ο κλάδος σύμφωνα και με την αναλογιστική μελέτη του 1993 που έγινε με προοπτική 20ετίας θα αρχίσει να παρουσιάζει έλλειμμα από το 2000,σε τρόπο ώστε το ακάλυπτο αποθεματικό ,θα φτάσει στο ύψος των 913 δισ. δραχμών.

θα πρέπει λοιπόν να επανεξεταστεί το όλο σύστημα της ασφάλισης του ΟΓΑ λαμβάνοντας υπόψη επι πλέον την μεγάλη επιβάρυνση του Κρατικού Προϋπολογισμού και τον ήδη ελλειμματικό νεοσύστατο κλάδο σε συνδυασμό βεβαίως με την ελάχιστη συνταξιοδοτική προστασία που παρέχεται.

Γ. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Από όσα έχουν εκτεθεί παραπάνω και από το γενικότερο προβληματισμό γύρω από το θέμα, προκύπτει ότι:

α) Η διατήρηση του αρχικού σχήματος συνταξιοδοτικής προστασίας των αγροτών, ως έχει, δεν δικαιολογείται από τα σύγχρονα δεδομένα. Χαμηλό ύψος παροχής, κοινωνικά άδικος τρόπος χρηματοδότησης, αδικαιολόγητης έκτασης διαφοροποίησης από την προστασία που παρέχεται στον υπόλοιπο πληθυσμό είναι τα χαρακτηριστικά του. Ένα τέτοιο σύστημα δε μπορεί να χαρακτηρίζεται ως κύρια σύνταξη.

β) Το σύστημα πρόσθετης ασφάλισης, σωστό ως αρχική σύλληψη, έχει τα μειονεκτήματα που αναφέρθηκαν ,τα οποία, όμως, μπορούν να αναταχθούν και να γίνει ένα δίκαιο και βιώσιμο ανταποδοτικό σύστημα, το οποίο να αποτελέσει και το βασικό κορμό της συνταξιοδοτικής προστασίας των αγροτών.

γ) Με τα παραπάνω δεδομένα η ιδιαίτερη ύπαρξη δύο τύπων συντάξεων δεν δικαιολογείται, . Μπορεί , όμως, η βασική σύνταξη του Ο.Γ.Α να παραμείνει ως τμήμα της ενιαίας συνταξιοδοτικής παροχής του ανταποδοτικού (μελλοντικά κύριου συστήματος), με δεδομένο ότι λόγοι ιστορικοί, διευκολυντικοί για τη μετάβαση στο νέο σύστημα, αλλά και ουσιαστικοί αφού ορισμένες από τις συνθήκες που επικρατούσαν στον αγροτικό τομέα , επιβιώνουν. Η παροχή, βέβαια, αυτή αφήνει σημαντικά περιθώρια μελλοντικής ευελιξίας, αφού η αύξηση της δεν υπόκειται σε ορισμένους κανόνες.

δ) Το δεύτερο τμήμα της συνταξιοδοτικής παροχής θα αποτελείται από την ανταποδοτική σύνταξη, βάσει του χρόνου για τον οποίο καταβλήθηκαν εισφορές. Δημιουργείται, έτσι, συνταξιοδοτικό σύστημα που προσεγγίζει προς εκείνο του αστικού πληθυσμού. Ο αγροτικός πληθυσμός είναι πια σε θέση, κατά το μεγαλύτερο μέρος να συμβάλει στη συνταξιοδοτική του προστασία, ενώ η κρατική συμβολή θα εξακολουθήσει να είναι μεγαλύτερη σε έκταση από την παρεχόμενη στις συντάξεις του αστικού χώρου, αφού θα εξακολουθήσει να χρηματοδοτεί εξ' ολοκλήρου το πρώτο τμήμα της σύνταξης, αλλά και θα συμβάλει στο δεύτερο , εξασφαλίζοντας αξιόλογη συνταξιοδοτική παροχή στον αγροτικό πληθυσμό.

ε) Είναι δυνατό η κρατική επιχορήγηση να καλυφθεί κατά ένα ποσοστό από ειδικούς φόρους και εισφορές που θα επιβληθούν στα υψηλά αγροτικά εισοδήματα, κατά τις ειδικότερες προτάσεις που γίνονται.

στ) Η πλήρης εξαίρεση του αγροτικού πληθυσμού από εισφορές ασθενείας δεν εμφανίζεται δικαιολογημένη από τις σημερινές συνθήκες. Λόγοι ισότητας με τον υπόλοιπο πληθυσμό, αλλά και η συνεχής διόγκωση των δαπανών των υγειονομικών φροντίδων υπαγορεύουν τη μικρή- αρχικά- επιβολή εισφοράς στους αγρότες.

ζ) Η είσπραξη των εισφορών του ανταποδοτικού συστήματος παρουσιάζει δυσχέρειες, γιατί δεν μπορούν να εφαρμοσθούν τα συστήματα αναγκαστικής είσπραξης των λοιπών Ταμείων. Ήδη σημαντικό ποσοστό αρχίζει να εγκαταλείπει την κανονική καταβολή εισφορών. Πρέπει να εισαχθούν μέτρα που να διευκολύνουν την είσπραξη και η διαμόρφωση των προϋποθέσεων συνταξιοδότησης να ασκεί έμμεση πίεση για την καταβολή των εισφορών.

Κατόπιν των ανωτέρω, η επιτροπή μετά ενδελεχή μελέτη του προβλήματος της ασφάλισης των Αγροτών,

έχοντας ως γνώμονα ότι η κοινωνική ασφάλιση είναι
όργανο Κοινωνικής ειρήνης και δικαίας κατανομής
των εισοδημάτων

Προτείνει
τις ακόλουθες μεταρρυθμίσεις επισημαίνοντας ότι,
προκρίνει ως λύση και στο νέο προτεινόμενο σύστημα
ο αγρότης ν' εξακολουθεί να κατέχει και να
καρπούται την αγροτική του περιουσία και να
παραμένει και μετά την συνταξιοδότησή του στην
ενεργό απασχόληση ή να την εκμεταλεύεται,

Επομένως η σύνταξη, εκ των πραγμάτων, θ'
εξακολουθήσει να έχει συμπληρωματικό και όχι
αναπληρωματικό χαρακτήρα. Και τούτο σημαίνει στη
πράξη ότι το ύψος της προστασίας δε μπορεί να
ταυτιστεί με εκείνο του αστικού πληθυσμού ο οποίος
αποσύρεται προκειμένου να συνταξιοδοτηθεί, από την
ενεργό υπηρεσία.

Με το επιπλέον δεδομένο, ότι κάθε ασφαλιστικό
σύστημα, εκτός των άλλων παραγόντων (οικονομικών
δυνατοτήτων, συγκυρίων κ.λ.π) είναι αποτέλεσμα
ιστορικής εξέλιξης και συναρτάται με την ψυχολογία
του λαού στον οποίο εφαρμόζεται και κάθε "
επανασταστική καινοτομία σε τόσο λεπτούς κοινωνικά
και οικονομικά τομείς δημιουργεί αλυσιδωτές
αντιδράσεις και ανεξέλεγκτες καταστάσεις η επιτροπή
προτείνει δύο εναλλακτικές λύσεις,
προκρίνοντας την πρώτη.

Πρώτη πρόταση

Φιλοσοφία του προτεινόμενου σχεδίου αποτελεί, η
ενοποίηση της βασικής και της πρόσθετης σύνταξης
που καταβάλλει ο ΟΓΑ σε μία. Βασικά, οι δύο συντάξεις
δεν καταργούνται αλλά παραμένουν και αποτελούν δύο
τμήματα της μιας και της αυτής συντάξεως, κατά το
πρότυπο του Βρετανικού και Κυπριακού ασφαλιστικού
συστήματος.

Δηλαδή η τελική σύνταξη θα είναι το άροισμα ενός
βασικού ποσού και θα επιβαρύνεται με το κόστος ο
κρατικός προϋπολογισμός (όπως και σήμερα) και, ενός
δεύτερου ποσού που θα συναρτάται, σε ανταποδοτική
βάση, με το χρόνο ασφάλισης και την καταβολή
ασφαλιστικών εισφορών.

Προϋπόθεση για τη λήψη του συνολικού ποσού (βασικής και ανταποδοτικής) είναι η συμπλήρωση των προϋποθέσεων της ανταποδοτικής.

Η διαφορά με το Βρετανικό και Κυπριακό σύστημα εντοπίζεται κυρίως, στο τρόπο χρηματοδότησης του ανταποδοτικού συστήματος. Στο σχέδιο αναμόρφωσης προτείνεται τριμερής χρηματοδότηση, εισφορές, κοινωνικοί πόροι που θα επιβαρύνουν την (δια την αγροτική τάξη και συμμετοχή κατά το 1/3 των ατομικών εισφορών από το Κράτος ενώ, όπου λειτουργούν ανάλογα συστήματα, λειτουργούν πλην του βασικού, σε πλήρη ανταποδοτική βάση, δηλ. σε πλήρη αντιστοιχία ατομικών εισφορών-παροχών.

Τούτο όμως δεν ήταν δυνατόν να ακολουθηθεί στον Ο.Γ.Α. Διότι απαιτεί καταβολή υψηλών εισφορών που είναι αμφίβολο εάν, στα πλαίσια της συναίνεσης των κοινωνικών εταίρων και διαλόγου, θα εδέχοντο οι αγρότες. Και τούτο διότι επί σειρά ετών δεν κατέβαλαν εισφορές, με αποτέλεσμα να έχει διαμορφωθεί ένα " " ψυχολογικό -δεδικασμένο" και απαίτηση ως προς την υποχρέωση του Κράτους να επιβαρύνεται με τις συντάξεις τους.

Ηδη, και ο κλάδος πρόσθετης ασφάλισης που ήδη λειτουργεί δεν μπορεί χωρίς την κρατική συμμετοχή να είναι βιώσιμος.

Το προτεινόμενο σύστημα έχει το πλεονέκτημα να ενισχύονται οι αγρότες ουσιαστικά διπλά. Μία, με το βασικό ποσό για το οποίο επιβαρύνεται το κράτος και μία με την συμμετοχή του Κράτους στο ανταποδοτικό σύστημα, ενώ συγχρόνως με την δυνατότητα καταβολής εισφορών και επιλογής της ασφαλιστικής κλάσης παρέχεται η δυνατότητα για μία πιο δυναμική εξέλιξη και αυτοδύναμη πορεία του Οργανισμού Γεωργικών Ασφαλίσεων.

Ετσι η ασφάλιση των αγροτών αποτελεί αντικείμενο ιδιαίτερης μέριμνας και προστασίας της Πολιτείας η οποία είναι αποτέλεσμα μιας ιδιαίτερης " ευαισθησίας προς τους αγρότες, που θεωρούμε όλοι ότι αποτελούν τις " ρίζες " μας.

Κρίνεται όμως, ταυτόχρονα και επιβεβλημένη λόγω της ιδιαίτερης φύσης και μορφής του αγροτικού επαγγέλματος.

Κατόπιν των ανωτέρω η επιτροπή προτείνει

1. Την ενοποίηση των δύο υφισταμένων σήμερα παροχών της βασικής και της πρόσθετης λαμβάνοντας

υπόψη ότι την ασφαλιστική διαδικασία πρέπει να χαρακτηρίζει η σαφήνεια, η απλότητα των διαδικασιών και η ταχύτητα διεκπεραίωσής της.

2. Το συνολικό ποσό της ενοποιημένης σύνταξης θα αποτελείται από το άθροισμα δύο ποσών. Από εκείνο που θα αντιστοιχεί στη σημερινή βασική σύνταξη και εκείνο που θα προκύπτει από τον χρόνο καταβολής εισφορών στο σημερινό σύστημα πρόσθετης ασφάλισης και που θα λειτουργεί σε ανταποδοτική βάση.

3. Προϋποθέσεις συνταξιοδότησης:

α. Πάγια διάταξη

Προκειμένου να συνταξιοδοτηθεί ασφαλισμένος του Ο.Γ.Α απαιτούνται, 15 τουλάχιστον χρόνια καταβολής εισφορών στο ανταποδοτικό σύστημα και το 65ο έτος της ηλικίας (όπως ισχύει σήμερα). Η 15ετία θεσπίζεται χάριν εναρμόνισης με την αυτή προϋπόθεση που ισχύει μετά τον ν. 2084/92 σ' όλους τους ασφαλιστικούς οργανισμούς. Το ποσό της σύνταξης θα προσυζητάται για κάθε επί πλέον έτος ασφάλισης.

Διευκρινίζεται ότι η καταβολή εισφορών για 15 τουλάχιστον χρόνια αποτελεί απαραίτητη και βασική προϋπόθεση για την ταυτόχρονη θεμελίωση του δικαιώματος συνταξιοδότησης τόσο της ανταποδοτικής όσο και της βασικής. Εάν δηλ. ο αγρότης δεν έχει καταβάλλει εισφορές επί 15/ετία δεν θα δικαιούται ούτε της βασικής σύνταξης.

Αγρότες που δεν πληρούν τις προϋποθέσεις συνταξιοδότησης από τον Ο.Γ.Α θα συνταξιοδοτούνται εφόσον πληρούν τις προϋποθέσεις από τον κλάδο ανασφάλιστων υπερηλίκων που λειτουργεί στον Ο.Γ.Α (βλ. κατωτέρω : Συνταξιοδοτική παροχή ανασφάλιστων).

β. μεταβατικές διατάξεις

Εως την ολοκλήρωση του νέου συστήματος για τους παλαιούς ασφαλισμένους του Ο.Γ.Α θα ισχύουν οι ακόλουθες, μεταβατικής φύσεως διατάξεις.

- Όσοι ασφαλισμένοι έχουν συμπληρώσει 25ετή αγροτική απασχόληση μέχρι 31.12.87 θεμελιώνουν δικαίωμα για την λήψη της βασικής μόνον σύνταξης.

Εάν έχουν ασφαλιστεί και έχουν καταβάλλει εισφορές στον κλάδο πρόσθετης σύνταξης θα προσυζητάται το ποσό της σύνταξης.

- Για τους λοιπούς ασφαλισμένους οι οποίοι δεν είχαν συμπληρώσει τα 25 χρόνια στις 31.12.87 (ημερ. ενάρξεως λειτουργίας του κλάδου Πρόσθετης ασφάλισης) , για τη θεμελίωση του δικαιώματος θα απαιτείται 25ετής αγροτική απασχόληση και συγχρόνως καταβολή εισφορών στο ανταποδοτικό σύστημα του σημερινού κλάδου πρόσθετης ασφάλισης τουλάχιστον 5 ετών, αρχομένης από 1.1.1988, η οποία θα προσυζητάται κάθε χρόνο κατά ένα έτος, μέχρι να συμπληρωθούν τα 15, δηλ (1988+15 =2003). Το 2003 ο ασφαλισμένος του Ο.Γ.Α για να θεμελιώσει δικαίωμα θα απαιτείται 15ετής αγροτική απασχόληση με 15ετή ασφάλιση και καταβολή εισφορών στο ανταποδοτικό σύστημα.

4. Ασφαλισμένοι του Ο.Γ.Α οι οποίοι για οιοδήποτε λόγο δεν συμπληρώνουν τις ανωτέρω προϋποθέσεις θα καλύπτονται από τις παροχές του κλάδου ανασφαλιστών υπερηλικών (Βλ.κατωτέρω :Δ. Συνταξιοδοτική παροχή Ανασφαλιστών).

5. Οσον αφορά τον τρόπο υπολογισμού των εισφορών και των παροχών που σήμερα συναρτάται με το ημερομίσθιο ανειδίκευτου εργάτη η Επιτροπή έκρινε ότι, η σύνδεση της με το ημερομίσθιο του ανειδίκευτου εργάτη δεν ενδείκνυται, διότι ο τρόπος αύξησής του δεν έχει καμιά σχέση με τα ασφαλιστικά δεδομένα και την αύξησή του, καθώς, εν γένει και στις συλλογικές συμβάσεις παρεισφρύνουν άλλοι παράγοντες, εξασφαλιστικοί.

Κατόπιν τούτου προτείνονται δύο λύσεις ως προς τον τρόπο υπολογισμού των εισφορών.

1ον να καθοριστούν απόλυτα " τεκμαρτά" ποσά ή

2ον χάριν ενότητας των ασφαλιστικών διατάξεων και της ενιαίας αντιμετώπισης του χώρου των αυτοτελώς απασχολούμενων μέσα στο οποίο εντάσσονται και οι ασκούντες αγροτική απασχόληση να ισχύσουν οι σχετικές διατάξεις που ισχύουν για τους αυτοτελώς απασχολούμενους σύμφωνα με τον ν. 2084/92, αρ.22

Τα μέλη της Επιτροπής προτείνουν να ισχύουν και για τον Ο.Γ.Α οι πέντε πρώτες Ασφαλιστικές κλάσεις των αυτοτελώς απασχολουμένων όπως καθορίστηκαν με Προεδρικά Διατάγματα

ήτοι 1η = 131.322 δρχ. μηνιαίως
2η = 162.547 " "
3η = 193.880 " "
4η = 225.213 " "
5η = 256.439 " "

Λαμβάνοντας όμως η επιτροπή υπόψη της την ιδιομορφία του αγροτικού χώρου, τις ορεινές και προβληματικές περιοχές και τον μικρό ενδεχομένως κλήρο αγροτών και σε πλούσιες ακόμη αγροτικές περιοχές,

προτείνει :

την διάσπαση της ανωτέρω αρχής έτσι ώστε το ασφαλιστικό σύστημα των αγροτών να είναι περισσότερο εύκαμπτο και ευέλικτο, προσαρμοσμένο στις πραγματικές οικονομικές δυνατότητες τούτων, με την θέσπιση μιας μικρότερης ειδικής ασφαλιστικής κλάσης η οποία θα ισούται με το 1/2 του κατά κεφαλήν ακαθάριστου Εθνικού Προϊόντος (Α.Ε.Π) του έτους 1991 και η οποία θα αναπροσαρμόζεται με το εκάστοτε ποσοστό αύξησης των συντάξεων των δημοσίων υπαλλήλων.

ήτοι πρώτη ειδική ασφαλιστική κλάση = 65.661 δρχ. μηνιαίως

Στο σημείο αυτό επισημαίνεται από την επιτροπή ότι, επειδή η κατάταξη στις κλάσεις πλην της πρώτης, φυσικά είναι προαιρετική, όπως εξάλλου και στο ήδη υφιστάμενο κλάδο πρόσθετης ασφάλισης αλλά και στους αυτοτελώς απασχολούμενους, ελλοχεύει ο κίνδυνος, ο μεγάλος όγκος των ασφαλισμένων να συγκεντρωθεί στην πρώτη κλάση με αποτέλεσμα φυσικά, την χορήγηση μικρών ποσών συντάξεων και την μη ομαλή εφαρμογή της αρχής της εσωτερικής αλληλεγγύης.

Η αύξηση των ασφαλιστικών κλάσεων θα επέρχεται αυτομάτως διότι συνδέεται με το ΑΕΠ, του 1991 το οποίο αναπροσαρμόζεται με το εκάστοτε ποσοστό αύξησης των συντάξεων των δημοσίων υπαλλήλων.

όπως προς τον τρόπο υπολογισμού της σύνταξης προτείνεται

Το ποσό της σύνταξης να υπολογίζεται σε 2% για κάθε χρόνο ασφάλισης στο ποσό των ασφαλιστικών κλάσεων που έχουν ασφαλιστεί οι ασφαλισμένοι ήτοι:
το ποσό της σύνταξης για ασφαλισμένο που διήνυσε 15 συνεχή έτη στη 1η ασφαλιστική κλάση θα είναι (ση με το $2\% \times 65.661 \times 15 = 19.698$ μηνιαία σύνταξη, για 25 χρόνια $= 32.831$ ($2\% \times 65.661 \times 25$ χρόνια) για 35 χρόνια $= 45.963$ ($2\% \times 65.661 \times 35$ χρόνια) (αναλυτικά τα ποσά στο συνημμένο πίνακα 1).

7. Όσον αφορά την αναπροσαρμογή των συντάξεων η επιτροπή έχοντας υπόψη ότι

1ον μέχρι σήμερα δεν εκορηγούνται αυξήσεις στις συντάξεις του κλάδου πρόσθετης ασφάλισης αλλά τα ποσά παρέμεναν σταθερά έτσι ώστε μετά παρέλευση ορισμένου χρόνου, λαμβανομένου υπόψη και του πληθωρισμού, να μηδενίζεται η αγοραστική τους αξία (ενδεικτικά αναφέρουμε ποσό σύνταξης από το 1989 έως και σήμερα 3.600 δραχ)

Προτείνει:

-Οι ήδη χορηγηθείσες παροχές πρόσθετης ασφάλισης ν' αναπροσαρμοσθούν με ειδική ρύθμιση,

2ον η επιτροπή, με το δεδομένο του σκοπού της αυξήσεως των συντάξεων, της αναπλήρωσης δηλ. της απωλεσθείσας αγοραστικής αξίας τους κρίνει ότι ένα "minimum" αυξήσεως πρέπει να διασφαλίζεται αυτομάτως, ενώ συγχρόνως κατά τη γνώμη της, δεν θα πρέπει να προταθεί και ένα σύστημα πλήρους "ακαμψίας" κατά το οποίο ο εκάστοτε Υπουργός δεν θα έχει τα περιθώρια, μετά από εκτίμηση και στάθμιση των οικονομικών δεδομένων, να κινείται μεταξύ ενός ανωτέρω και ενός κατωτέρου ορίου αυξήσεως.

Ετσι προτείνει:

- τα ποσά συντάξεων του ανταποδοτικού συστήματος και όχι της βασικής η οποία θα αυξάνεται με κοινή απόφαση κατά διακριτική ευχέρεια του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και Εθνικής Οικονομίας σύμφωνα με τις δυνατότητες του κρατικού προϋπολογισμού εφόσον οι δαπάνες τους θα καλύπτονται εξ ολοκλήρου από επιχορηγήσεις του Υπουργείου Οικονομικών,

../..

να αυξάνονται υποχρεωτικά από την 1η Ιανουαρίου εκάστου έτους μετά από απόφαση του Υπουργού σε ποσοστό το οποίο δεν θα είναι κατώτερο του ποσοστού αύξησης των συντάξεων των Δημοσίων Υπαλλήλων και ανώτερο του δείκτη τιμών καταναλωτή του προηγούμενου έτους.

8. Ως κατώτατο όριο για τη σύνταξη αναπηρίας λόγω εργατικού ατυχήματος, ορίζεται το ποσό της σύνταξης που αναλογεί σε 20 χρόνια ασφάλισης.
Ως κατώτατο όριο αναπηρίας από κοινή νόσο ή εξωεργατικό ατύχημα ορίζεται το ποσό της σύνταξης που αναλογεί σε 15 χρόνια.

9. Ως προς την χρηματοδότηση του νέου συστήματος προτείνεται από την επιτροπή τριμερής χρηματοδότηση από

1ον. συνεισφορά του Κράτους κατά το 1/3 ήτοι ποσοστό 5% επί του ποσού των ασφαλιστικών κατηγοριών οι οποίες καθορίζονται ως οι αντίστοιχες ισχύουσες για τους αυτοτελώς απασχολούμενους.
(επιβάρυνση κρατικού προϋπολογισμού για το 1ο έτος 63 δισ. δραχ.)

2ον.ατομική εισφορά των ασφαλισμένων κατά τα 2/3 ήτοι ποσοστό 10% επί των ανωτέρω προβλεπομένων ποσών .
Η επιτροπή κρίνει σκόπιμο την θέσπιση μεταβατικού χρονικού διαστήματος μιας πενταετίας σταδιακής ολοκλήρωσης του ποσοστού εισφοράς των ασφαλισμένων και προτείνει 5% ποσοστό εισφοράς για το 1ο έτος εφαρμογής του νέου θεσμού, αυξανόμενο κατά μία ποσοστιαία μονάδα ,ώστε μετά 5ετία να ανέλθει στο 10% επί των ποσών των ανωτέρω κλάσεων ήτοι :
για την 1η κλάση ποσό ατομικής εισφοράς για το 1ο έτος (σο με 3.283 δραχ. μηνιαίως και στην ολοκλήρωσή του 6.566 δραχ. (σημερινή ισχύουσα μηνιαία εισφορά για Α. κλάση 3080 για την Β 4.618 για την Γ 6158)
(συννημμένος πίνακας 2).

3ον.Ειδικούς κοινωνικούς πόρους που θα επιβαρύνουν την αγροτική τάξη στα πλαίσια της δικαιότερης αναδιανομής του εισοδήματος του αγροτικού πληθυσμού και της ταξικής αλληλεγγύης (ενδεικτικά αναφέρονται : παρακρατήσεις από δάνεια ,τέλος επί των διακινουμένων αγροτικών προϊόντων,τέλος

ακίνητης περιουσίας, ποσοστό επί των γεωργικών κοινοτικών κ.λ.π επιχορηγήσεων, τέλος επί των αγροτικών αυτοκινήτων και μηχανημάτων, ένα ειδικό επιπλέον ποσοστό επί του Ε.Λ.Γ.Α.). Σημειώνεται ότι οι ειδικοί αυτοί πόροι θα μπορέσουν να υποκαταστήσουν μέρος της απ' ευθείας από τον κρατικό προϋπολογισμό επιχορήγησης, ή να βελτιώσουν τις παροχές.

10. Προτείνεται επίσης από την Επιτροπή η λήψη διοικητικών μέτρων για την διασφάλιση των εσόδων του Οργανισμού, την ομαλή και έγκαιρη δηλ. καταβολή των εισφορών με πράξεις αναγκαστικής είσπραξης. Έτσι ώστε να μην παρατηρείται το σημερινό φαινόμενο στο κλάδο, να συσσωρεύονται οι ασφαλιστικές εισφορές στο τέλος του ασφαλιστικού βίου και κατά την επέλευση της ασφαλιστικής περίπτωσης ο ασφαλισμένος να μην μπορεί να καταβάλλει τις συσσωρευμένες εισφορές του και να μην δικαιούνται ως εκ τούτου συντάξεως ο δε, ασφαλιστικός οργανισμός να έχει απώλεια εσόδων από την μη έγκαιρη είσπραξη των εισφορών.

Ενδεικτικά αναφέρονται :

α) προσκόμιση ασφαλιστικής ενημερότητας από τον Ο.Γ.Α για, τη λήψη δανείου, επιχορήγησης, επιδότησης, τέλη για την άδεια κυκλοφορίας αγροτικού αυτοκινήτου Ι.Δ ή αγροτικού αυτοκινήτου και οιασδήποτε φύσεως αγροτικών μηχανημάτων, κατά τον έλεγχο από τα Κ.Τ.Ε.Ο, ως επίσης και για την έναρξη ασκήσεως γεωργικής επιχείρησης ή εκμετάλλευσης.

Ειδική ρύθμιση θα πρέπει να γίνει για την διευκόλυνση εξόφλησης των μέχρι σήμερα καθυστερουμένων εισφορών του κλάδου πρόσθετης ασφάλισης.

11) Προτείνεται επίσης η εφαρμογή της διαδοχικής ασφάλισης μεταξύ των φορέων κύριας ασφάλισης και του ΟΓΑ και για το χρονικό διάστημα ισχύος του κλάδου πρόσθετης ασφάλισης και εφεξής με την απαραίτητη προϋπόθεση ότι, έχουν καταβληθεί ασφαλιστικές εισφορές.

12) Ως προς τις λοιπές προϋποθέσεις συνταξιοδότησης (όριο ηλικίας κ.λ.π) δεν προτείνεται να γίνουν αλλαγές.

13) Από τη Δ/ση Αναλογιστικών Μελετών της Γ.Γ.Κ.Α εκπονήθηκε αναλογιστική μελέτη, από την οποία προκύπτει ότι το προτεινόμενο σχήμα είναι οικονομικά βιώσιμο. Επισυνάπτεται σχετικό σημείωμα για τα αποτελέσματα της αναλογιστικής μελέτης. (αρ.3).

14) Επισημαίνεται ότι στο προτεινόμενο σύστημα δεν προβλέπεται συνταξιοδότηση συζύγου λόγω θανάτου, διότι θεωρήθηκε ότι τόσο ο αγρότης όσο και η αγρότισσα έχουν την ιδιότητα του άμεσου ασφαλισμένου. Παρά ταύτα, λόγω της ανταποδοτικότητας του συστήματος, θα μπορούσε να προβλεφθεί προσαύξηση της σύνταξης σε περίπτωση θανάτου του ενός συζύγου, και σε περίπτωση θανάτου προ της συμπλήρωσης του 65ου έτους του ετέρου η χορήγηση σύνταξης θανάτου, ενδεχομένως υπό προϋποθέσεις. Μια τέτοια λύση φυσικά τροποποιεί τα δεδομένα της αναλογιστικής μελέτης.

Κλάδος Ασθενείας.

Ως προς τον κλάδο ασθενείας η επιτροπή θεωρεί ότι στην περίπτωση σύστασης ενιαίου φορέα Υγείας (Ε.Φ.Υ) θα πρέπει να ενταχθούν οι ασφαλισμένοι στον Ο.Γ.Α. Επιβάλλεται, πάντως και οι αγρότες να καταβάλλουν ασφαλιστική εισφορά για την εξομολώσή τους με τους ασφαλισμένους των λοιπών οργανισμών ασφαλισμένων.

Ετσι προτείνεται

1ον. Εισφορά ασθενείας των εν ενεργεία ασφαλισμένων ίση με το 20 -25% της εισφοράς του κλάδου σύνταξης ήτοι:

2ον. εισφορά συνταξιούχων ίση με το 4% του ποσού της σύνταξης

Και επειδή η επιβολή εισφοράς στους ήδη συνταξιούχους οι οποίοι δεν κατέβαλαν ουδέποτε έως σήμερα εισφορά θα δημιουργήσει δικαιολογημένες αντιδράσεις και θα ανατρέψει τα οικονομικά τους δεδομένα έστω και κατ' ελάχιστα ποσά, επιβάλλεται όμως για λόγους ίσης μεταχείρισης, η επιτροπή προτείνει, για ένα μεταβατικό στάδιο, την επιβολή εισφοράς κλάδου ασθενείας 4% επί της καταβαλλομένης σύνταξης αλλά, ταυτόχρονη χορήγηση αυξήσεως κατά το αυτό ποσοστό ήτοι 4% ώστε να επέρχεται αυτομάτως ένας " συμψηφισμός " των δύο ποσών, και σε πρώτη φάση να μην επιβαρυνθούν οι συνταξιούχοι.

Ως προς είσπραξη της εισφοράς του κλάδου ασθενείας προτείνεται ταυτόχρονη και υποχρεωτική συνείσπραξη με την εισφορά του κλάδου σύνταξης. Ενώ για να

δικαιωθεί κάποιος περίθαλψης θα πρέπει να έχει καταβάλλει τις εισφορές (κλάδου ασθένειας και σύνταξης) του προηγούμενου εξαμήνου. Ασφαλισμένοι, που δεν πληρούν τις ανωτέρω προϋποθέσεις για παροχή υπηρεσιών ασθένειας θα καλύπτονται από το ήδη προβλεπόμενο προνοιακό σύστημα του Υπουργείου Υγείας και Πρόνοιας ή του κλάδου Ανασφαλιστών.

Δεύτερη εναλλακτική πρόταση.

Η επιτροπή, με το δεδομένο ότι, ήδη ο κρατικός προϋπολογισμός επιχορηγεί εξ ολοκλήρου και θα εξακολουθεί να επιχορηγεί τη βασική σύνταξη, θα συμμετέχει δε κατά το 1/3 και στις δαπάνες της συμπληρωματικής ανταποδοτικής σύνταξης εισηγείται την ακόλουθη εναλλακτική πρόταση, σε περίπτωση που θα γίνει πολιτική επιλογή για χαμηλότερο ύψος επιβάρυνσης του κρατικού προϋπολογισμού, από εκείνη που θα προκληθεί από την πρώτη πρότασή μας.

Πρόταση, η οποία στηρίζεται στην αρχή της αλληλεγγύης των γενεών αλλά και στην εσωτερική αλληλεγγύη του αγροτικού κόσμου και στην δικαιότερη αναδιανομή του εισοδήματος, μεταφέροντας πόρους προς τις ασθενέστερες τάξεις του πληθυσμού, η οποία παρουσιάζει και το πλεονέκτημα της δυνατότητας να συμμετέχει το κράτος στην χρηματοδότηση του νέου προτεινόμενου συστήματος, με υψηλότερα ποσά εφόσον, σταδιακά, θα απαλλαγεί από τις δαπάνες συνταξιοδότησης της υφισταμένης βασικής σύνταξης.

Ετσι προτείνει :

1. Κατάργηση της σημερινής βασικής σύνταξης για τους νέους συνταξιούχους και τριμερή χρηματοδότηση κατά τ' ανωτέρω, στο κλάδο πρόσθετης, ο οποίος θα "υποκαταστήσει" τη βασική σύνταξη για αυτούς τους συνταξιούχους (δηλ. εκείνους που θα εξέλθουν του ασφαλιστικού κινδύνου μετά την ισχύ των νέων διατάξεων) με θέσπιση ειδικών μεταβατικών διατάξεων.

2. Θέσπιση συμπληρωματικής παροχής κατωτάτου ορίου κατόπιν αιτήσεως και ύστερα από έλεγχο εισοδήματος (οι δαπάνες θα επιβαρύνουν τον Κρατικό Προϋπολογισμό).

Κατά τον έλεγχο του εισοδήματος ,το προβλεπόμενο ποσό πέραν του οποίου δεν θα δικαιούται ο αιτών συμπληρωματική παροχή είναι το ίδιο με το προβλεπόμενο για τον Ο.Γ.Α ύψος του ελαχίστου ορίου διαβίωσης ή κατωτάτου ορίου το οποίο θα πρέπει να προσδιοριστεί.

3. Το ύψος του ποσού του ελαχίστου ορίου διαβίωσης για τον ΟΓΑ με το δεδομένο ότι , για την συνταξιοδότηση των αγροτών, δεν απαιτείται διακοπή επαγγέλματος αλλά και μετά την συνταξιοδότηση ο συνταξιούχος του ΟΓΑ συνεχίζει την απασχόλησή του, και καρπούται των οιασδήποτε φύσεως εισοδημάτων του,

να ισούται με το 50% του κατωτάτου ορίου σύνταξης του ΙΚΑ και επειδή (ως, σημειωθεί μεγάλη οικονομική επιβάρυνση σε πρώτη εφαρμογή, - σταδιακή κλιμάκωση του ποσοστού του κατωτάτου ισχύοντος, ορίου και μέχρι του 50% ,με μεταβατική ρύθμιση. Το ανωτέρω ποσό του ελαχίστου ορίου διαβίωσης που θα λαμβάνεται υπόψη κατά τον έλεγχο εισοδήματος, όταν υπάρχουν οικογενειακά βάρη, να προσαυξάνεται κατά 40% για σύζυγο και κατά 25% για κάθε τέκνο (χωρίς περιορισμούς στον αριθμό τέκνων).

4. Όσον αφορά τους παλαιούς συνταξιούχους θα εξακολουθήσει να καταβάλλεται το σημερινό ποσό σύνταξης και μετά από αίτηση, κατόπιν ελέγχου εισοδήματος, τα νέα προβλεπόμενα κατώτατα όρια.

5. Σε καμιά περίπτωση η καταβαλλόμενη σύνταξη στους νέους συνταξιούχους του Ο.Γ.Α δηλ. σε όσους θα επαληθευτεί ο ασφαλιστικός κίνδυνος μετά την ισχύ των νέων διατάξεων, να μην είναι μικρότερη της βασικής.

6. Όσοι δεν θα έχουν συμπληρώσει τις προϋποθέσεις συνταξιοδότησης από τον κλάδο ανταποδοτικής σύνταξης , κάλυψη από τη σύνταξη ανασφαλιστών και πλήρης ιατροφαρμακευτική περίθαλψη αντίστοιχη των ανασφαλιστών.

Δ. ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΙΚΗ ΠΑΡΟΧΗ ΑΝΑΣΦΑΛΙΣΤΩΝ

Μέχρι τις αρχές της δεκαετίας του 80 δεν είχε καθιερωθεί στη χώρα μας " καθολικού" τύπου, σύστημα κοινωνικής ασφάλισης. Με το ν. 1296/82 επιχειρήθηκε το πρώτο " δειλό" βήμα της Πολιτείας με τη θέσπιση του θεσμού της σύνταξης υπερηλίκων, που λειτούργησε και λειτουργεί ως αυτοτελής κλάδος στον Ο.Γ.Α.

Ετσι μετά τον ν. 1296/82, καταβάλλεται το ίδιο ποσό σύνταξης που χορηγείται από τον Ο.Γ.Α και σ' όλους εκείνους που δεν υπήρξαν ποτέ αγρότες και οι οποίοι δεν δικαιούνται σύνταξη από άλλον φορέα για οιοδήποτε λόγο είτε γιατί δεν συμπλήρωσαν τις προϋποθέσεις είτε γιατί δεν εργάστηκαν ποτέ. Η ρύθμιση αυτή επιτρέπει την επισήμανση ότι, με τον ανωτέρω νόμο, επετεύχθη η εφαρμογή της αρχής της καθολικότητας της ασφάλισης του πληθυσμού, διότι δικαιούνται πλέον, έστω και αυτού του ελάχιστου ποσού σύνταξης των 25.000 δρχ. όσοι δεν εργάστηκαν ποτέ ή δεν ασφαλίστηκαν (και οι ομογενείς) αρκεί να διαμένουν μόνιμα στην Ελλάδα να είναι Έλληνες Πολίτες και να μην έχουν εισοδήματα από οιαδήποτε άλλη πηγή, ανώτερο από το παραπάνω ύψος παροχής.

Εισήχθη επίσης για πρώτη φορά στο ελληνικό σύστημα Ασφάλισης, ως απαραίτητη προϋπόθεση για θεμελίωση του δικαιώματος συνταξιοδότησης, ο μηχανισμός ελέγχου εισοδήματος."

Μέσα από αυτό το πλέγμα των διατάξεων του ΟΓΑ και την προβλεπόμενη προστασία, διακρίνονται σαφή στοιχεία " Εθνικής σύνταξης" με την έννοια της κάλυψης όλου του πληθυσμού και του μη εργαζόμενου για σύνταξη και παροχές ασθένειας με κριτήριο ,τη διανομή και έλεγχο εισοδήματος.

Καθιερώθηκε έτσι ευρύτερη προστασία από ότι το άρθρο 22 παρ.4 του Συντάγματος επιτάσσει διότι καλύπτεται ασφαλιστικά και ο μη εργαζόμενος πληθυσμός της χώρας, προστασία η οποία βρίσκει συνταγματικό έρεισμα στο άρθρο 2 παρ.1 του Συν/τος το οποίο επιβάλλει στην Πολιτεία τον σεβασμό και την προστασία της ανθρώπινης αξιοπρέπειας αξιώνοντας απ' αυτήν να παρέχει στο συγκεκριμένο

..//..

άτομο ένα " minimum " προστασίας, ένα ελάχιστο όριο αγαθών ή προϋποθέσεων χωρίς τις οποίες είναι αδύνατη η διαβίωση.

Και στο σημείο βεβαίως αυτό, αντιτάσσεται το επιχείρημα ότι το μικρό ποσό που χορηγείται δεν εγγυάται όχι απλά, την αξιοπρεπή διαβίωση αλλά ούτε τη στοιχειώδη.

Όμως, είναι γνωστό ότι τα κοινωνικά δικαιώματα για να υλοποιηθούν προϋποθέτουν ότι το κράτος έχει στη διάθεσή του τα αντίστοιχα οικονομικά έσοδα. Οι οικονομικές δυνατότητες όμως κάθε κράτους έχουν όρια από τα οποία προκύπτει και η έννοια των κοινωνικών προτεραιοτήτων.

Γεγονός, που δεν παραγνωρίζει και η σύσταση της 24-6-1992 " σχετικά με τα κοινά κριτήρια που αφορούν την επάρκεια πόρων και παροχών στα συστήματα κοινωνικής προστασίας " της Ε.Ε στο σημείο II της οποίας ,αναφέρεται ότι, " κατά την προοδευτική εφαρμογή της παρούσας σύστασης είναι σκόπιμο να συνεκτιμηθούν οι διαθέσιμοι χρηματικοί πόροι, οι εθνικές προτεραιότητες και οι εσωτερικές ισορροπίες των εθνικών συστημάτων κοινωνικής προστασίας".

Τελικά, βέβαια, το ύψος της παροχής αυτής καθορίζεται με βάση πολιτικές επιλογές που αφορούν τις προτεραιότητες της πολιτείας στη διάθεση των οικονομικών μέσων. Φανερό, πάντως είναι ότι το σημερινό ύψος της παροχής αυτής είναι τόσο χαμηλό ώστε τείνει να αναιρέσει την αποτελεσματικότητα του μέτρου.

Πέρα όμως από κάθε επιφύλαξη, δεν πρέπει να παραγνωρίσουμε το γεγονός ότι με τον ανωτέρω νόμο, θεσπίστηκε ένα ελάχιστο " δίχτυ" προστασίας το οποίο καλύπτει το σύνολο του πληθυσμού, κατά την αρχή της καθολικότητας ,προστασία που επιδέχεται βεβαίως βελτιώσεις.

Λαμβάνοντας λοιπόν η Επιτροπή υπόψη της όλα τ' ανωτέρω ήτοι:

α) την υποχρέωση της Πολιτείας να παρέχει ένα ελάχιστο " δίχτυ" Κοινωνικής προστασίας σ' όλους τους πολίτες

β) την αναγκαιότητα κάλυψης όλου του πληθυσμού και μη εργαζομένου, σύμφωνα με την αρχή της καθολικότητας της ασφάλισης του πληθυσμού.

γ) τις νομοθετικές εξελίξεις στο πεδίο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τις σχετικές συστάσεις για τον εκσυγχρονισμό ή προσαρμογή του ελληνικού συστήματος Κοινωνικής ασφάλισης.

δ) τις οικονομικές δυνατότητες του Κράτους από τις οποίες καθορίζεται και η έννοια των κοινωνικών προτεραιοτήτων
Για την πληρότητα των προτάσεών της και όσον αφορά τους αγρότες που δεν θα πληρούν τις προτεινόμενες προϋποθέσεις για θεμελίωση δικαιώματος σύνταξης ή παροχών ασθένειας.

Προτείνει

1. την μετονομασία και την νέα ορολογία της σύνταξης ανασφαλιστών σε " κοινωνική σύνταξη" αντί σύνταξης " ανασφαλιστών υπερηλίκων".

2. να διαφοροποιηθεί το ποσό της Κοινωνικής σύνταξης από το ποσό σύνταξης που καταβάλλει ο ΟΓΑ, με το δεδομένο ότι, αλλάζει η δομή λειτουργίας του και θα στηρίζεται πλέον σε ανταποδοτική βάση, ως "αμιγής" φορέας Κοινωνικής Ασφάλισης.

Η χορήγηση λοιπόν, στους ανασφαλιστούς του ίδιου ποσού που θα χορηγείται και στους ασφαλισμένους του ΟΓΑ, οι οποίοι θα καταβάλλουν πλέον υποχρεωτική εισφορά, θα αποτελέσει αντικίνητρο για την ασφάλιση στον φορέα τη στιγμή που η επιτροπή φιλοδοξεί την καθιέρωση ενός νέου συστήματος.

Γι' αυτό η Επιτροπή σε πρώτη φάση και έως ότου εδραιωθεί το νέο σύστημα του Ο.Γ.Α υποχρεωτικής, κατόπιν καταβολής εισφοράς, ασφάλισης, προτείνει : το ύψος της κοινωνικής σύνταξης να κινηθεί στο ύψος των 2/3 του κατωτάτου προβλεπομένου ορίου για τον ΟΓΑ σύμφωνα με την παραπάνω δεύτερη (εναλλακτική) πρόταση, με διαγραφόμενη τάση μελλοντικής εξομοίωσης.

3. Το ποσό της κοινωνικής σύνταξης που θα λαμβάνεται υπόψη κατά τον έλεγχο εισοδήματος, όταν υπάρχουν οικογενειακά βάρη, να προσαυξάνεται κατά 30% για σύζυγο και κατά 20% για κάθε προστατευόμενο τέκνο (χωρίς περιορισμό αριθμού τέκνων).

4. Οι δαπάνες της κοινωνικής σύνταξης θα επιβαρύνουν τον Κρατικό Προϋπολογισμό.

5. Η κοινωνική σύνταξη θα χορηγείται μετά από έλεγχο εισοδήματος. Κατά τον έλεγχο του εισοδήματος το προβλεπόμενο ποσό, πέραν του οποίου δεν θα δικαιούται ο αιτών την κοινωνική σύνταξη, θα είναι του αυτού ύψους με το ποσό της κοινωνικής σύνταξης.